

Unionin tuomioistuimen **tuomio** asiassa C-298/23 | Inter IKEA Systems

LEHDISTÖTIEDOTE nro 119/26

Luxemburgissa 8.9.2026

Tavaramerkkioikeus: tavaramerkin haltija voi estää poliittista puoluetta käyttämästä laajalti tunnettua tavaramerkkiä, jos puolue ei ole osoittanut, että sen sananvapaus saa etusijan tavaramerkin haltijan etuihin ja oikeuksiin nähden

Eräs poliittinen puolue esitti julkisesti Belgian turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan uudistamista koskevan ohjelmansa käyttäen viestinsä tehostamiseksi laajalti tunnettuja IKEA-tavaramerkkejä. Tämän merkkien käytön perustelemiseksi kyseinen poliittinen puolue vetoaa sananvapauteensa. Unionin tuomioistuin toteaa tuomiossaan, että sen määrittämiseksi, onko merkin käytölle ”perusteltu syy”, kansallisen tuomioistuimen on punnittava keskenään yhtäältä tavaramerkin haltijan omaisuudensuojaa ja hänen etujaan ja toisaalta sananvapautta, johon kolmas vetoaa, ja hänen etujaan, koska omaisuudensuoja ja sananvapaus eivät ole ehdottomia. Tuomioistuin toteaa kuitenkin, että sen käsittelemässä tapauksessa IKEA-tavaramerkkien käyttö voi aiheuttaa merkittävää haittaa kyseisten tavaramerkkien maineelle ja niiden haltijan eduille. Näin ollen ei vaikuta siltä, että IKEA-tavaramerkkien käyttö ainoastaan tarkoituksessa hyötyä näiden tavaramerkkien maineesta poliittisen viestin tehostamiseksi ja sen leviämisen edistämiseksi olisi etusijalla kyseisten tavaramerkkien haltijan oikeuksiin ja etuihin nähden, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkistettava.

Vlaams Belang -puolue esitteli vuonna 2022 pidetyssä julkisessa lehdistötilaisuudessa poliittisen ohjelmansa nimeltään ”IKEA-PLAN – Immigratie Kan Echt Anders” (”IKEA-suunnitelma - maahanmuuttopolitiikkaa voidaan oikeasti muuttaa”), jonka tavoitteena on uudistaa Belgian turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaa. Näihin ehdotuksiin oli liitetty kuvia, jotka sisälsivät IKEA-tavaramerkkejä vastaavia merkkejä sekä IKEAn tuotteiden asennusohjeissa esiintyviä hahmoja muistuttavia hahmoja. Lehdistötilaisuus lähetettiin sosiaalisessa mediassa. Tavaramerkkien haltija Inter IKEA nosti belgialaisissa tuomioistuimissa tavaramerkinloukkauskanteen Vlaams Belangin kampanjan toteuttanutta Vrijheidsfonds-nimistä yhdistystä vastaan.

Kansallisessa tuomioistuimessa Vrijheidsfonds myönsi käyttäneensä IKEA-tavaramerkkejä ilman niiden haltijan suostumusta, mutta väittää käyttäneensä näiden tavaramerkkien mainetta viestinsä tehostamiseksi katsoen, että tämä on unionin lainsäädännössä tarkoitettu ”perusteltu syy”, joka siten suojaisi sananvapautta poliittinen sananvapaus ja poliittinen parodia mukaan lukien.¹ Kansallinen tuomioistuin katsoi, että kyse on kahden samantasoisien perusoikeuden – omaisuudensuojan ja sananvapauden – välisestä ristiriidasta, ja esitti ennakkoratkaisukysymyksen unionin tuomioistuimelle.

Tuomiossaan unionin tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että **unionin lainsäädännössä ei ole perustellun syyn käsitettä koskevia täsmennyksiä**. Unionin säädösten johdanto-osien perustelukappaleissa lainsäätäjät on kuitenkin korostanut, että säädöksiä on sovellettava tavalla, jolla varmistetaan perusoikeuksien ja -vapauksien sekä varsinkin sananvapauden täysimääräinen kunnioittaminen.

Pelkkä sananvapauteen vetoaminen ei kuitenkaan riitä osoittamaan perusteltua syytä. Laajalti tunnetun tavaramerkin kanssa samaa tai samankaltaista merkkiä käyttävän kolmannen on esitettävä konkreettiset sananvapauden käyttämiseen liittyvät syyt merkin käytölle ja osoitettava, että nämä syyt ovat kyseisen tavaramerkin haltijan oikeuksia ja etuja painavimmat.

Kansallisen tuomioistuimen, jonka on ratkaistava, onko kolmannella perusteltu syy merkin käytölle, **on punnittava keskenään yhtäältä laajalti tunnetun tavaramerkin haltijan omaisuudensuojaa ja hänen etujaan ja toisaalta sananvapautta**, johon kolmas vetoaa, ja hänen etujaan, koska omaisuudensuoja ja sananvapaus eivät ole ehdottomia.

Tässä yhteydessä kansallisen tuomioistuimen on selvitettävä, onko kolmas käyttänyt laajalti tunnettua tavaramerkkiä vilpittömässä mielessä. Näin on muun muassa silloin, kun merkkiä käytetään sellaisen ajatuksen tai mielipiteen välittämiseksi, joka liittyy tavaramerkkiin sellaisenaan, tavaramerkin haltijaan, sen kaupallisiin menettelytapoihin taikka tavaroihin tai palveluihin. Muita merkityksellisiä seikkoja ovat se, **edistääkö tavaramerkin käyttö yleisesti kiinnostavaa keskustelua** sekä **seuraukset**, joita se, että kolmas käyttää tavaramerkkiä, voi aiheuttaa kyseisen **tavaramerkin haltijalle**. Tavaramerkin haltijan ei voida edellyttää sietävän erityisesti sellaista merkin käyttöä, joka voisi aiheuttaa hänelle suhteetonta haittaa tai jopa loukata tavaramerkkirekisteröintiin perustuvan yksinoikeuden keskeistä sisältöä.

Tässä yhteydessä on otettava huomioon se, kuinka intensiivisesti kolmas osapuoli käyttää laajalti tunnettua tavaramerkkiä, tämän käytön laajuus ja valitut menettelytavat sekä se, että merkin käytöstä voi syntyä vaikutelma, että kyseisen tavaramerkin haltija hyväksyy välitetyn poliittisen viestin tai edistetyt poliittiset mielipiteet tai jopa tukee niitä jollakin tavalla, vaikka tavaramerkin haltijan ajamat arvot perustuvat neutraaliuteen suhteessa poliittisiin puolueisiin tai ovat ristiriidassa poliittisen viestin kanssa.

Tältä osin unionin tuomioistuin toteaa, että sen käsittelemässä tapauksessa IKEA-tavaramerkkien käyttö voi aiheuttaa merkittävää haittaa kyseisten tavaramerkkien maineelle ja niiden haltijan eduille. Näin ollen ei vaikuta siltä, että IKEA-tavaramerkkien käyttö, johon Vrijheidsfonds on ryhtynyt ainoana tarkoituksenaan hyötyä näiden tavaramerkkien maineesta tehostaakseen poliittista viestiään ja edistääkseen sen leviämistä, olisi etusijalla kyseisten tavaramerkkien haltijan oikeuksiin ja etuihin nähden, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkistettava.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänä olevassa asiassa Euroopan unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevydestä.

Unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään ennakkoratkaisupyyntöjä, jotka koskevat yksinomaan 1) yhteistä arvonlisäverojärjestelmää (ALV), 2) valmisteverotusta, 3) tullikooduksia, 4) tavaroiden tariffiluokittelua yhdistetyssä nimikkeistössä, 5) matkustajille annettavaa korvausta ja apua, kun matkustajilta evätään pääsy liikennevälineeseen, tai matkan viivästyessä tai peruuntuessa taikka 6) kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmää. Unionin tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään kaikki muut ennakkoratkaisupyyntöjä.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin eivät ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen tai unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen tai unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta. Asian tosiseikasto ja asiaa koskevat oikeussäännöt selostetaan merkityksellisen ajankohdan mukaisesti ja asian asiakirja-aineiston perusteella.

Tuomion [koko teksti ja siitä mahdollisesti laadittu tiivistelmä](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Jarosław Zasada ☎ +352 4303 2793.

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Curia Web TV:ssä](#) ja [European Broadcasting Service](#) -sivustolla ☎ (+32) 2 2964 106.

Pysykää kuulolla!

¹ Euroopan unionin tavaramerkistä annetun asetuksen [2017/1001](#) 9 artiklan 2 kohdan c alakohta ja jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin [2015/2436](#) 10 artiklan 2 kohdan c alakohta ja 6 kohta.